

Vaikuttavalla valmennuksella hyvinvointia ja yhteiskunnallisia kustannusvaikutuksia – Vamoksen vuosi 2019

Vamos tarjoaa intensiivistä yksilö- ja ryhmävalmennusta 16-29-vuotiaille työn ja koulutuksen ulkopuolella oleville nuorille yhdeksällä paikkakunnalla. Vamos on toiminut kaksitoista vuotta ja tavoittanut yli 12 000 nuorta. Vuonna 2019 Vamos tavoitti intensiivisen valmennuksen piiriin 2004, joista 1018 päätti palvelussa. Heistä 56 % eteni työ- ja koulutuspoluille.

2004

87 %

56 %

NPS 76

Nuorta sai intensiivistä valmennusta Vamoksessa vuonna 2019

Koki elämänsä muuttuneen parempaan suuntaan palvelun aikana

Hyvinvointi parantui erityisesti mielenterveyden, luottamuksen ja toivon sekä koulutuksen ja työn osa-alueilla

*Tulostähti 2019
Ka. + 1,13*

Päättäneistä eteni työ- ja koulutuspoluille

Toiminta tuottaa taloudellisen panostuksen 7-kertaisesti takaisin yhteiskunnalle 5 vuodessa

*Kokonaisvaikutus julkiseen talouteen
37,7 M€*

Nuoret suosittelevat Vamosta

Sosiaali- ja terveyspalveluissa vaikuttavuuden ja vaikutusten mittaamista pidetään vaikeana. Vamos on ratkaissut asian keräämällä tietoa muutoksista nuoren koetussa hyvinvoinnissa ja toimintakyvyssä sekä seuraamalla nuoren koulutus- ja työelämäpoluille siirtymistä sekä ennustamalla palvelun taloudellisia vaikutuksia.

Tietoa tuotamme kyselyllä koetusta hyvinvoinnista (Alanen ym. 2013) sekä toimintakykyä mittavalla arviointityökalulla, johon vastaavat valmentaja ja nuori palvelun alkaessa ja päättyessä (Tulostähti / Outcome Star 2019). Vamos asiakastietojärjestelmään kerätään dataa nuorten taustatiedoista sekä työllistymis- ja koulutuspoluille siirtymisestä (Vamos tilastot 2019). Vamos laskentamalli tarjoaa tietoa palvelun vaikutuksista julkiseen talouteen ja kansantuloon. (Vamos laskentamallit 2015–2019; Myrskylä 2012).

Muutosmittarit Vamos palveluissa

Vamos on tuottanut systemaattisesti vaikuttavuustietoa vuodesta 2015 alkaen. Tämä kirjoitus perustuu edellä mainittujen mittareiden tuottamaan yhteistietoon Vamoksen vaikuttavuudesta vuonna 2019.

Marinin hallituksen tavoitteena on 75 prosentin työllisyysaste. Vamos haluaa olla mukana nostamassa Suomen työllisyysastetta, koska me tiedämme, millaista on työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten elämä ja kuinka siirtymä kohti työtä ja koulutusta toteutuu tavoitteellisesti ja pienin askelin ja millaista tukea nuori tällöin tarvitsee.

Taustatietoja Vamoksessa päättäneistä

Seurantatiedot ovat vaikuttavuuden mittaamisen edellytys. Vuodelta 2019 palvelun päätti 1018 nuorta, joiden osalta tarkastellaan siirtymiä työhön tai koulutukseen eli ohjaustuloksia. Toimintakykyä mittaavia tulostähtiarvioita tehtiin 549 asiakkaalle, joista 324 asiakkaalle toteutettiin kaksi tai useampia arviota.

Yli 62 % nuorista oli 18–24-vuotiaita tullessaan palveluun. Naisia oli 47 %, miehiä 49 % ja muunsukupuolisia 4 %.

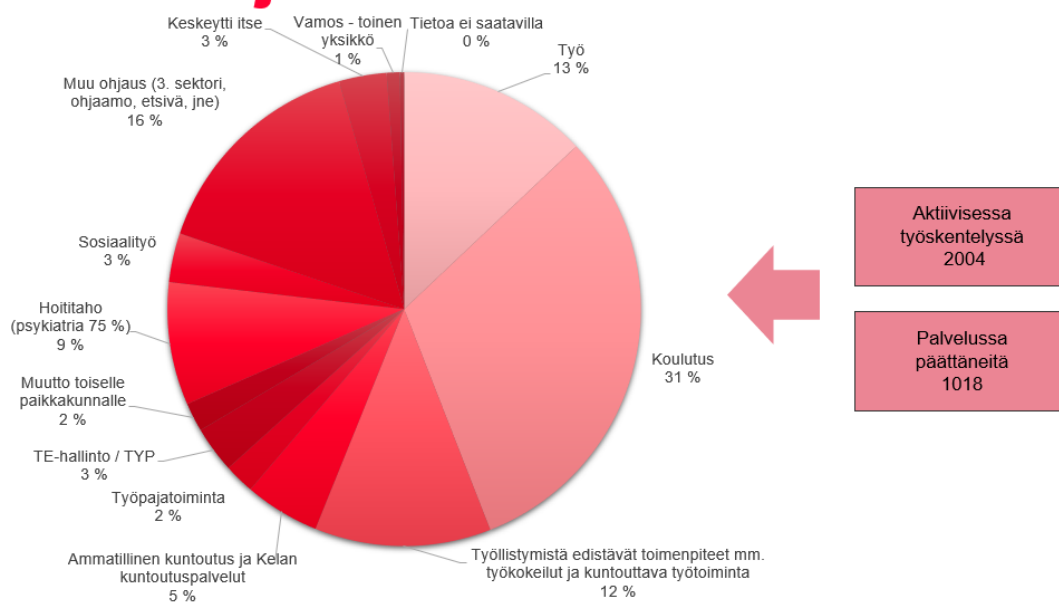
Nuorista lähes 40 % oli pelkän peruskoulun varassa ja joka kolmas oli saanut toisen asteen tutkinnon, muttei ollut työllistynyt sen jälkeen. Oppivelvollisuusiän ylittäneistä nuorista 14 prosenttia oli vailla peruskoulun päättötodistusta. Nuorista 12 % tuli palveluun tulottomana ilman viimesijaista etuutta ja lähes puolet sai pääsiallisen tulonsa toimeentulotuesta, kuntoutustuesta, sairauspäivärahasta tai eläkkeestä.

Nuori hakeutuu usein Vamokseen itse tai jonkun läheisen myötävaikutuksella. Myös palvelujärjestelmä ohjaa nuoria Vamokseen. Vuonna 2019 eniten ohjauksia tuli psykiatriasta, TE-toimistoista ja sosiaalityöstä.

Tulokset 2019

Palvelun päätti 1018 nuorta, joista 56 % ohjautui työllisyys- ja koulutuspoluille. Nuorista 13 % työllistyi palkkatyöhön avoimille työmarkkinoille, joka kolmas jatkoi koulutukseen ja loput työllisyyspolun löytäneistä työllistyivät tukitoimenpiteiden avulla. Moni nuori kiinnittyi valmennusjakson aikana myös tarpeen mukaisiin hoitotahoihin.

Vamos ohjaustulokset 2019

Nuorilta kysyttiin koetun hyvinvoinnin muutoksia ja asiakastyytyväisyyttä palvelun päättyessä. Kyselyyn vastasi 26 % nuorista (N=262). Päätuloksena on, että 86 % vastanneista koki elämänsä parantuneen. Nuoret kokivat myös, että tulevaisuudessa asiat ovat aiempaa paremmin, heidän psyykinen terveytensä on parantunut, kokemus itsestä oli muuttunut parempaan suuntaan. Koettua hyvinvointia kuvaaviin lukuihin voi suhtautua kriittisesti, koska kyselyyn vastaajien osuus palvelun päättäneistä on 26 %.

Nuoret suosittelevat vahvasti Vamos-palvelua muille (NPS 76).

Koettu hyvinvointi 2019

86 %

kokee elämänsä muuttuneen parempaan suuntaan Vamos-palvelujen aikana

75 %

uskoo Vamos-palveluista lähtiessään asioidensa olevan tulevaisuudessa paremmin

76 %

kokee psyykkisen terveytensä parantuneen Vamos-palvelujen aikana

73 %

kokemus itsestä on muuttunut parempaan suuntaan Vamos-palvelujen aikana

67 %

kokee kykynsä käyttää Vamoksen ulkopuolisia palveluja parantuneen Vamos-palvelujen aikana on

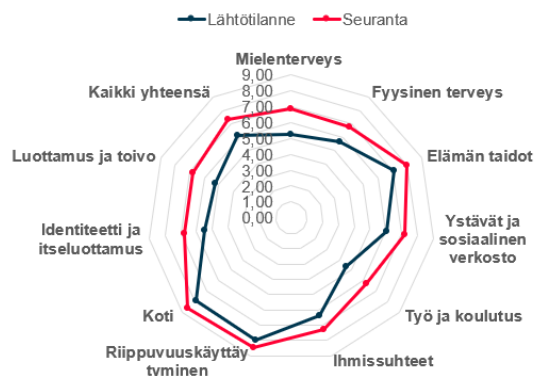
NUORTEN OMA ARVIO VAMOS 2019 – palvelussa päättäneet 1018; vastanneet (n=262) 26% päättäneistä

Rohkeasti ihmisarvon puolesta

Vamoksessa käytetään nuoren hyvinvoinnin toimintakyvyn muutosmittarina ja työkaluna kymmenelle elämän osa-alueelle ulottuvaa Tulostähti-menetelmää. Tulokset perustuvat nuoren ja valmentajan vastauksiin valmennuksen alkaessa ja sen päättyessä. Vamos vahvistaa erityisesti luottamusta ja toivoa tulevaan, edistää mielenterveyttä sekä uskoa työ- koulutuspoluille siirtymiseen. Muutostieto on käytettävissä 324 nuoren osalta.

Vamoksessa tapahtuu merkittävää toimintakyvyn kohenemista kaikilla elämän alueilla

Matalimmat lähtöarvot ja suurimmat muutokset alueilla:

- Mielenterveys +1,63
- Luottamus ja toivo + 1,55
- Koulutus ja työelämä +1,55

Vamos on rakentanut yhteiskunnallista vaikuttavuutta kuvaavan ennustemallin yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa. Kun noin puolet valmennuksessa olleista nuorista päätyy koulutus- ja työurille, tästä seuraa arviolta 100 000 euron nettoverohyöty kunnalle yhden nuoren 40 vuotta kestäneen työuran aikana.

Vamos-palvelut tuottavat työhön ja koulutukseen ohjautumisen osalta vuonna 2019 noin 7,5 M euron vuosittaisen kokonaisvaikutuksen julkiseen talouteen, mikä tarkoittaa 37,5 M euron kokonaisvaikutusta ensimmäisen viiden vuoden aikana. Kun palvelun tuottamisen kustannukset otetaan huomioon, ne tuottavat taloudelliset panostukset seitsemänkertaisesti takaisin yhteiskunnalle viiden vuoden aikana.

Kokonaisuudessaan tämä tarkoittaa 290 000 euroa yhteiskunnallista säästöä yhden koulutus- ja työurille kiinnittyneen nuoren myötä 40 vuoden työuran aikana. Vuonna 2019 yhteensä 447 nuorta jatkoi koulutus- ja työurille, jolloin tulokset ennustavat 129 miljoonan euron kokonaisvaikutusta julkiseen talouteen 40 vuoden aikana. Laskelmissa on huomioitu palvelun vaikutuksen vähenemä sekä muiden palveluiden vaikutus.

Kustannusvaikuttavuus – syrjäytymisriskin päättymisen

447
SYRJÄYTYMISRISKI
PÄÄTTYI KOULUTUKSEEN
TAI TYÖMARKKINOILLE
KIINNITTÄMISEN MYÖTÄ

430k €

julkiseen talouteen kohdistuvat kustannukset¹ per nuori 40 vuoden aikana²

700k €

Menetetty kansantulo-vaikutus per nuori 40 työvuoden aikana²

7,54 M€ / työhön tai koulutukseen kiinnittynyt 447 nuorta
keskiarvoinen vuosittainen kokonaisvaikutus ensimmäisen viiden vuoden aikana → 37,7 M€ viiden vuoden aikana

129 M€

Kokonaisvaikutus
40 työvuoden aikana

Interventiosta johtuva vaikutus tulokseen on arvioitu **vähenevän 16% vuosittain** (ensimmäisten 8 vuoden aikana).

Tämä vastaa Pekka Myrskylän toteamaa tasoa, jonka mukaan 50% syrjäytyneistä nuorista on joka tapauksessa 4 vuoden aikana saanut työ- tai opiskelupaikan.

Pohdinta

Suomessa on noin 60 000 nuorta, jotka ovat riskissä syrjäytyä. Vamos on kiinnostunut niistä 20 000 nuoresta, jotka elävät kaikkein haavoittuvimmassa elämäntilanteessa. Vuoden 2019 tulokset osoittavat, että olemme tavoittaneet tätä kohderyhmää. Vamos-palveluita käyttäneistä nuorista yli puolet oli pelkän peruskoulun varassa tai vailla peruskoulun päättötodistusta. Joka kymmenes nuori oli vailla viimesijaista toimeentuloturvaa ja lähes puolet sai pääasiallisen tulonsa toimeentulotuesta, kuntoutustuesta, sairauspäivärahasta tai eläkkeestä.

Nämä nuoret kohtaavat usein elämässään monia haasteita samanaikaisesti, jolloin palvelujärjestelmän toiminta vaikeutuu; palveluiden saatavuus ja vaikuttavuus heikentyvät. Yksilöllinen vaikuttava tuki edellyttää omatyöntekijämallia, jossa yksilökohtaisen palveluintegraation keinoin varmistetaan 1) arjen tuki, 2) nuoren tarkoituksenmukaisten palveluiden saaminen ja 3) kiinnittymisen tuki koulutus- ja työllisyyspoluille.

Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevilla vaikeasti työllistyvillä nuorilla on osaamista ja vahvuuksia, joista työmarkkinat voisivat hyötyä. Kuitenkaan työn tarjonta ja kysyntä eivät työmarkkinoilla kohtaa, sillä työmarkkinoille kiinnittyminen edellyttäisi nykyistä intensiivisempiä ja yksilöllisempiä tukiratkaisuja. Työllistymisprosessissa sekä työntekijä että työnantaja tarvitsevat tukea.

Terhi Laine

Johtaja, VTT

Vesa Sarmia

Kehittämispäällikkö

Vamos ja työllisyys

Diakonissalaitos